

Naš List

Izhaja vsako soboto; ako je ta dan praznik, pa dan poprej. — „Naš List“ ima vsak mesec prilogo „Slovenska Gospodinja“ ter večja za celo leto 5 K. za pol leta K 2:50. Naročnina se plačuje vnaprej, na naročbe brez istocasno vposiane naročnine se ne ozira.

Uredništvo in upravnništvo je v Kamniku, kamor naj se izvolijo pošiljati dopisi, naročnina in reklamacije. Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi se računajo tristopna petit-vrsta 16 v. za enkrat, 14 v. za dvakrat, 12 v. za trikrat, za večkratno objavljenje nizke cene.

Leto I.

V Kamniku, 29. aprila 1905.

Štev. 17.

Obstrukcija v kranjskem deželnem zboru.

(Splošen položaj.)

Kaj vse se že ni pisalo o obstrukciji v kranjskem deželnem zboru! Obe stranki sta jo izrabljali v svoje agitatorične namene: klerikalci so jo stavljali svojim pristašem kot veliko narodno delo, liberalci kot največje narodno izdajstvo. Ali popolni resnici ne odgovarja niti prvo niti drugo, resnično je samo to, da škoduje imenovana obstrukcija celemu narodu, klerikalcem kakor liberalcem. Najbolj so seve prizadeti tisti, ki pričakujejo kaj podpor in leže njih vloge že več let po shrambah, ne da bi prišle prošnje na razpravo.

Obe stranki begata ljudstvo in reči moramo, da smo prepričani, da ne izvira ta boj iz strankarsko-politične zrelosti, ampak le od slučajnega razpóloženja višje osebe. Liberalna stranka naglaša n. pr., da se ne bori le proti škodi, ki jo je že povzročila obstrukcija kranjskemu prebivalstvu, ampak da ima njen odpor proti klerikalizmu tudi velik kulturni pomen. Površno izobražen človek bo verjel tem drugače popolnoma praznim besedam, ki se sicer lepo slišijo, a nimajo žalibog v sebi prav nobene istinitosti. To je le navadna fraza, s katero se hodi v boj. **Da imamo obstrukcijo v kranjskem deželnem zboru, tega sta krivi obe stranki.** In resnici na ljubo pripoznajmo, da jo je klerikalna stranka povzročila in liberalna jo zdaj podpira.

Marsikomu se bodo zdele te besede na prvi hip čudne, nenavadne. Saj je verjel do zdaj le klerikalce, da je kriv obstrukcije liberalce; in nasprotno je bil prepričan liberalce, da ni nihče drug kriv obstrukcije, kakor ravno klerikalce. Da sta pa krivi obe stranki, da kranjski deželni zbor ne more zborovati, na to se v obče ne misli, zato ker je med nami le malo takih ljudi, ki vedo kaj o politiki in niso pri tem strastni pristaši te ali one imenovanih strank.

Naj pa nihče ne misli, da se zadovoljimo zgolj s trditvami. Pokazati hočemo, da je politika mogoča tudi izven klerikalne in liberalne stranke.

Da pa dokažemo neovržno dejstvo, da sta krivi obstrukcije obe stranki, nam je treba odgovarjati na vprašanja: Zakaj so pričeli klerikalci obstrukcijo, zakaj se liberalci bore proti njej in jo s tem podpirajo, in ali so liberalci upravičeni na svoj odpor proti obstrukciji ali ne?

Da so pričeli z obstrukcijo klerikalci, to priznavajo sami; gre se zdaj le še za vprašanje, če je liberalna stranka (ki je notabene v sicer zelo sumljivi zvezi z Nemci; vsa tozadevna opravičevanja so skoro izključno le pesek v oči širši javnosti), upravičena v svojem odporu ali ne. Če ni upravičena glede javne koristi, potem je kriva tudi ona, da ne dobe po ne-zgodah prizadeti nobenih podpor, se ne rešijo došle vloge itd.

Klerikalna stranka, posebljena po g. dr. Šušteršiču (ki tudi pošilja svojega sina v nemško šolo), se je hotela prebarvati pred leti s tem, da se je odela z velikim plašcem gospodarskih vprašanj. Upravdeževalo je blagohotnih nasvetov na narodnogospodarskem polju, in stranka, če tudi sama ob sebi v ekonomičnem oziru niti najmanj izšolana, je pričela z ustanavljanjem konsumnih društev po celi deželi. Marsikje je že zaropotalo med tem. Ljudje, ki so jamčili vede ali nevede za vse konsumne nedostatke, ti so morali poseči globoko v žep in plačati društveni primanjkljaj; če pa niso ničesar premogli, so prišli v ječo. Je pač s konsumnimi društvi kočljiva stvar, kjer je zvezano z vsakim društvenim članom že tudi neomejeno poročstvo za vse morebitne primanjkljaje. Gospod Šušteršič, kot sicer politično najinteligentnejši v celi klerikalni stranki, je uvidel, da pripelje njegova politika s konsumnimi društvi klerikalno stranko do poloma. Skratka: konsumna društva se niso obnesla, kar nam bo tudi razumljivo, če pomislimo, da niso izšla iz resnično narodno-gospodarskih teženj, ampak so bila le plod strankarske organizacije.

Misliti je bilo torej, kako odpomoči ponesrečeni ideji o konsumnih društvih. In predstoječi kalamiteti naj bi priskočila na pomoč — „Ljudska posojilnica“. Ali bogzna kako je prišlo, da životari tudi ta še samo na videz, in da so njene bilance le na

paperju aktivne. V tem oziru bi mogel g. Hein marsikaj povedati! Mi vemo to iz tako zanesljivega vira, da je vsak dvom a priori popolnoma izključen. Včasih imajo namreč tudi stene najvišjih vladnih uradov ušesa!... Nastalo je torej važno vprašanje, kako pomagati „Ljudski posojilnici“ iz skrivne pasivnosti. Ker je bila državna podpora prenizka, je bil prav blizu odgovor: na umetnem životarenju višeci „Ljudski posojilnici“ priskoči na pomoč kranjska dežela in s tem denarjem bo rešiti tudi konsume neizogibnega konkurza!

Ali že od nekdaj je bilo hudo, delati račun brez krčmarja. Klerikalna stranka ni imela večine v deželnem zboru in zato bi ne mogla izvesti svojega projekta (ki je pa tako enostaven, da ne more biti nihče ponosen nanj). Vendar pa je tu še sredstvo, s katerim se ji omogoči hipna večina. In to je splošna volilna pravica. S tem geslom je šla klerikalna stranka v boj in po odporu slovenskih liberalcev in Nemcev je napovedala — obstrukcijo.

Mi lahko zatrjujemo na svoje poštenje, da je predstoječa zgodovina in razvoj obstrukcije popolnoma resničen.

Na drugo vprašanje, zakaj se liberalci bore proti obstrukciji, bo odgovor krajši. Liberalna stranka je prepričana, kar je tudi samoobsebi razumljivo, da izgubi s tistim hipom, ko stopi v vejjavo splošna volilna pravica, vso svojo moč, ker izgubi ona kakor tudi nemška stranka toliko mandatov, da združujejo potem klerikalci v sebi pretežno večino. Potem so ti gospodarji situacije in liberalno-nemški zvezi preostane le žalostna vloga, gledati druge pri polnih jaslih.

Da so liberalci pripustili splošno volilno pravico, potem bi do obstrukcije sploh ne prišlo. Ali ker se ne gre tem za občne ljudske koristi, ampak le za strankarsko moč, zato vidijo v splošni volilni pravici edino le izdatno oslabiljenje svojih strankarskih pozicij.

In kako opravičuje g. dr. Tavčar, kot začasni prvak slov. liberalcev, to strankarsko postopanje?

S tem odgovarjamo tudi na naše tretje vprašanje, ali so liberalci upravičeni za svoj odpor glede

Iz zapiskov popotnika po Sibiriji.

(Spisal Vladimir Karalenko.)

III.

„Ubijalec.“

(Nadaljevanje.)

„Kaj naj storim zdaj?“ sem mislil sam s seboj. „Ali naj obrnem, ali pa vozim naprej?“ vprašam ženo v vozu, ki je nisem mogel vpokojiti. In pred nami je bil v bližini „hudičev prst“. Ko je videla, da se je polasčala njena bojazen tudi mene, tedaj se je nasmehnila pod solzami. „Vsedi se na kozla; nazaj ne grem na noben način — tam je tako strašno in rajši se vozim s teboj, ti imaš vsaj poštene oči.“ Zdaj se me ljudje boje in me imenujejo „ubijalca“, tedaj še namreč nisem imel tega Kajnovega znamenja na čelu. Njen nasmeh je dal meni nov pogum. Zlezal sem na kozla.

„Razgovarjavaj se!“ je dejala ona. Izpraševala me je o meni, o mojem življenju in mi povedala, da se vozi k svojemu možu. Bil naj bi bogat, a vzlje temu administrativno „odposlan“. „Ti si že dolgo pri tem gospodarju?“ me je vprašala slednjič.

„Ne, samo nekaj časa,“ ji odgovorim.

„Kakšni ljudje so to?“

„Kdo ve,“ ji zavrnem, „sicer pa žive strogo, ne pušijo tobaka, ne pijejo nikdar žganja...“

„Vse to so le postranske stvari.“

„Kako pa naj bi živeli drugače?“ jo vprašam, ker sem vedel, da imam razumno žensko pred seboj in sem upal, da mi namigne zdaj, kako je živeti.

„Znaš brati?“ me vpraša.

„Nekoliko!“

„Kaj je najvišja zapoved v sv. pismu?“

„Ljubezen.“

„Da,“ je rekla. „In potem stoji še: nobena ljubezen ni višja, kakor kdor da telo in življenje za svojega bližnjega. To je tudi vsa zapoved. Razun tega je treba še malo razuma, da je mogoče ločiti, kje leži dobro in kje slabo. Piti žganje in kaditi tobak je le zunanost, nesmisel in postranska stvar.“

„Prav imaš,“ rečem jaz, „če tudi ne škoduje nekaj strogosti, da ne postane človek prevzet.“

Med takimi pogovori smo se vozili naprej, ne da bi se podvizali, prišli smo do šume in do reke, preko katere pelje brod. Voda pa je bila ob tem času zelo majhna, tako da niti brodarjev klicali nismo. Otroci so se prebudili in se ozirali okrog; noč, globoka noč je bila povsodi na okolu. Gozd in drevje v njem je šumelo, šuštel, nad nami pa so bile svetle zvezde.

Komaj pa zapeljemo zopet v gozd, kar me je zadelo kakor strela: neznan človek je jahal pred nami na potu. Nisem mogel natančno razločiti, vendar se mi je zdelo, da je tam sivo kljuse enorokega.

Zdelo se mi je, kakor da je moje srce nehalo biti. Kaj je imel opraviti starec tu in ob tej uri, in čemu me je spominjal ravno danes one prisege? Zakaj nikdar prej? Nič dobrega nima to pomeniti. Razmišljal sem in postalo me je strah pred enorokim. Prej sem ga ljubil, zdaj pa sem se ga zbal, kakor hitro sem se domislil njegovih oči.

Obmolknil sem. Ničesar nisem več razmišljal, ničesar slišal. Gospa v vozu me je nekaj vprašala, dvakrat, trikrat; ker sem molčal, je obmolknila tudi ona in sedela je tu ubožica, molče, blede kakor smrt.

Pot se je zožila, bilo je ravno na temnem mestu gozda. In moja duša je težilo nekaj temnega kakor noč. Nepremično sem sedel na svojem mestu. Konjem je bila pot znana in zato so hiteli, ne da bi jih bilo treba kaj ravnati, kar sami naprej proti onemu mestu, ki sem je omenjal prav zdaj.

Prišli smo do tistega temnega kraja — resnično, tu je obstalo sredi ceste kljuse enorokega, ki so mu žarele oči kakor oglje. Vajeti so mi padle iz rok. Konji so zapeljali prav tik sivea in obstali sami od sebe.

„Feodor,“ je zaklical enoroki, „stopi doli!“

Nehote sem sledil njegovi zapovedi, in zlezal je tudi on iz svojega sedla. Njegov konj pa je stal sredi ceste. Tudi moji konji so bili kakor pribiti in ravno tako jaz, kakor začaran. Stopil je k meni, šepnil mi je nekaj na uho, prijel me za roko in me peljal k

na to, da izjavljajo, da je velikega kulturnega, naprednega pomena, ali ne.

Kdo vse že ni paradiral s frazo o kulturnem pomenu! Prišla je seveda tudi liberalna in iz svojega gorkega ležišča je zaklicala: Mi delamo za napredek, za svobodo! S splošno volilno pravico pa pride na površje reakcija in gorje Slovincem! . . . O, kako je obupala liberalna nad svojo „kulturno silo“, če se boji trenutne reakcije v deželi in si ne upa stopiti med mase ljudstva, kjer bi poskusila nov boj.

Kako je mogla odlučiti od kulture resnico? V resnici je ves napredek, vsa svoboda človeštva. In če hočemo priznati resnico in govorimo odkrito, brez vseh privatnih ozirov, potem si bomo tudi dejali: če ima res klerikalna vso maso ljudstva v svojem taboru, potem mora imeti tudi ona večino v deželni zboru. Kdor ima premoč v ljudstvu, ta naj jo ima tudi v zbornici. Najbolj škodljivo je namreč, zakriti in zatreti pravo narodno mnenje z umetno izmišljenim volilnim sistemom. Stranka, ki se drži le na umeten način na površju, in ki nima ljudstva za seboj, ta ni vredna, da obstoji, kaj šele da gospodari!

Če je liberalni res na „kulturi“, in če razumeva ona pod kulturo boj proti nazadnjaštvu in klerikalizmu, potem naj ne ima strahu, premagati tudi te svoje nasprotnike. Če ima g. Šušteršič moč na zunaj, naj jo ima tudi na znotraj. Ali samo resnico, le gola dejstva! Liberalni pa kličejo lahko v spomin besede, ki jih je dejal pred poldrugim letom zastopnik delavstva v našem parlamentu: „Wir haben keine Angst, daß wir die Herren nicht überwinden, und wenn der sehr verehrte Herr Kollege Schrott sich so freut, daß ich für ein klerikales Parlament bin: Gut! Zweimal, dreimal werden sie es kriegen, aber dann wird es mit der Herrlichkeit abwärts gehen.“

Če je liberalni res na svoji „kulturni misiji“, potem naj se ne boji boja na odprtem pozorišču. Če bo pa ona spala kakor do zdaj, in se omejila le na psovanje nasprotnikov (kakor delajo seve tudi ti!), mesto da bi šla med ljudstvo, potem se bo našla gotovo kaka taka stranka, ki se bo borila za napredek, in naj si nosi kakršnokoli že ime.

Nadejamo se, da smo bili v povedanem dovolj jasni. Liberalni odpor proti splošni volilni pravici je popolnoma ničev, če se izvzame, da — pade s tem veliko število Nemcev v deželni zboru na gotov minimum.

Liberalna pa je navedla pred gotovim časom še en vzrok, zakaj ni za splošno volilno pravico. Primerjala je slovenski narod z norcem, ki dobi v roke nož. Vsaj podobno je bilo temu. Da pokažemo, kako reven je tudi ta izgovor, si dovoljujemo le sledeče: kdaj pa se je še narod politično izobraževal, če ni imel pravice, posluževati se političnih naprav? Narod se gotovo ne bo učil teorij ali pa različnih svetovnih naziranj, da bo vedel tako ločiti kandidate. Če bo vedel, da nima od te stranke koristi, bo volil pa drugo. Sicer pa, če pravite, da svet napreduje, kaj se bojite potem reakcije?

Če pa je odpor liberalne v kulturnem oziru iluzoren, potem nimajo pravice, upirati se splošni volilni pravici. S tem pa bi bila tudi obstrukcija odpravljena.

vozu. Pogledal sem na svoje roke in videl v njih sekuro.

Stopal sem za njim. Nobene besede nisem mogel ziniti in nobene moči nisem imel, mu ugovarjati.

„Greši in potem obžaluj!“ je dejal. To je vse, kar mi je ostalo v glavi od onega trenutka.

Prišla sva prav tik voza — tu je stopil on v stran.

„Prični!“ — je silil v me, „najprej žensko po čelu!“

Tu pogledam v voz. O Bog! kakor do smrti izmučen golob je sedela tu tista žena. S svojimi rokami je hotela varovati svojo deco in v me je zrla s široko odprtimi očmi, v katerih je ležal nepopisen strah. Srce v prsih se mi je stisnilo same bolesti. Tudi otroci so se prebudili in gledali so na me z otroško-razumljivim pogledom . . .

In ta pogled me je vzdramil iz mojih sanj. Odprl sem oči, dvignil sekuro. — Kri je zastala po meni . . . V mojem sreju je ležal le velik srd. Vedel sem, da storim zdaj in zdaj krvav zločin — in vendar — nikjer nobenega sočutja v mojem sreju.

Še enkrat se ozrem na enorokega. Njegove oči so žarele v zeleni, nestalni luči. Razumel je ves položaj in zvil se je pred menoj kakor črv. Dvignem roko, zamahnem — enoroki je komaj še zavzdihnil

Gotovo je, da bi se razvil potem nov boj med dvema elementoma: med nazadnjaštvom in naprednjaštvom. In slednje bi imelo težak, a resen in časten boj. Šlo bi se namreč za naziranje in ne za privatno razpoloženje in koristi. — Razumljivo je, da bi ne bilo mogoče misliti v takem boju na železnico na Vrhniko . . .

Nemiri na Ruskem.

Večje politične manifestacije, kakor so se vršile v februarju in marcu, so se umaknile manjšim demonstracijam. Vlada je znala vsa taka gibanja s silo zatreti in zdaj je policija noč in dan na nogah, ker išče voditeljev ljudstva in političnih agitatorjev. Vzlic temu je nepobitno dejstvo, da obstoječih neznosnih razmer niti skladi carjevih reskriptov in ukazov ne izboljšajo. Neprestano vre, politične stranke so neutrudno na delu. Vzlic temu ni pričakovati v kratkem večjega nastopanja, bodisi že kmetov ali delavcev, ker ima vsaka gubernija in vsaka tovarna vojaštvo na razpolago. Tudi grožnjam in slutnjam, da je pričakovati za 1. maj političnih demonstracij, ni dosti verjeti, ker bi se vladi gotovo posrečilo tako gibanje zatreti že v kali.

V ruski Polski.

V okolici Varšave so se uprli kmetje in napadli posestva graščakov. Nekateri socialisti se niso zadovoljili s tem nasiljem in so grajali štrajkujoče kmete — zato so jih ti napadli in neusmiljeno pretepli. Med ljudstvom širijo tudi razglase, v katerih pozivljajo, da je treba pregnati vse graščake in žide. Ljudje tudi verujejo govoricam, ki se razširjajo kakor odrešenikova beseda, da hoče vlada razdeliti ves svet med kmete. — V Varšavskem predmestju je udrla po noči policija v hiše in aretovala blizu 200 oseb. V njih stanovanjih so našli tudi nekaj orožja.

Iz južne Rusije.

Carinski urad v Novorosijskem je pregledal vse zaboje, v katerih so bile citrone in oranže, ker so domnevali, da bodo med sadjem tudi bombe. Ker je bil s tem promet zelo oviran, so vložili trgovci tozadevni protest pri senatu. — V južnih pokrajinah okrog Odese in Jelisavetpolja je ustavljen ves promet na železnici, ker štrajkajo železničarji.

Iz Petrograda.

V gardnem polku morajo vladati čudne razmere. Veliki knez Vladimir je izdal dnevno povelje, v katerem je izražena najostrejša graja knezu Vazilčkovu in večim drugim generalom gardnega kora, ker so bili neposlušni in prepovršni v izpolnjevanju svojih dolžnosti. — V Petrogradu se je vršil tudi kar na tihem shod liberalnih časnikarjev, 140 po številu, ki so zastopali 120 časnikov in revij. Zborovanje je trajalo štiri dni; najvažnejši sklep je bil ta, da je sklenilo 74 liberalnih organov zvezo s političnim namenom. — V zadevi sklicanja ljudskih zastopnikov se je izrazil car napram maršalu plemstva Kastromu tako: „V vprašanju sklicanja ljudskih zastopnikov je moja volja neomajana. Minister notranjih zadev mora storiti čim prej vse, da se ta sklep kakor mogoče hitro izvrši.“

in padel je predme na tla. Z nogo ga sunem od sebe — Bog mi odpusti!“ . . .

Voznik je globoko zasopel. „No, kako je bilo potem?“ ga vprašam, ker je umolknil in začel nekaj razmišljati.

„Kako naprej?“ je vprašal. „Mesaril sem med tem po truplu, ko prijezdi z vrha moj gospodar, Ivan Saharov, s puško v roki. Hitel sem mu nasproti, da bi prišel tudi on na stran k enoročnemu, toda položaj mu je postal takoj jasen, ozrl se je na me s pogledom, ki je kazal grozo, in potem je oddirjal od tod.“

Streznil sem se med tem, vendar si nisem upal pogledati v voz; zlezem na kozla in udarim po konjih z bičem, ali ti se ne ganejo z mesta. Konj enorokega je stal še vedno sredi ceste. So ga pač tako naučili. Prekrižal sem se. Torej mora poginiti tudi konj. Pobil sem ga na tla, ko sem še prej zaman poskušal, premakniti ga z mesta: vzlic vsemu suvanju in prigovarjanju se ni ganil nikamor.

„Ljuba žena,“ pravim na to, „izstopi malo, konji se bodo mogoče plašili, ko pade sivec pred njimi.“

Kakor dete me je ubogala in izstopila. Za njo so šli tudi otroci in se pritiskali ob svojo mater. Tudi oni so se bali — že tako je bilo vse grozno, in zdaj sem imel opraviti še s tem kljuzetom.

Vzamem sekuro in stopim k sivcu. „Pojdi s pota!“ mu pravim. Napel je samo ušesa, kakor da

Nov carjev ukaz.

Vsled vedno se ponavljajočih nemirov med kmeti in zaradi velike škode, ki jo napravijo veleposestnikom s tem, da jim razrušijo njih hiše in opustoše njih polja, je izdal car poseben ukaz, s katerim se zapoveduje ustanoviti posebne komisije. Te imajo poiskati vse krivce teh nemirov, ki morajo z občinami vred, v katerih so doma, poplačati vso storjeno škodo. V ta namen se zarubi lahko vse premično in nepremično premoženje posameznikov.

Štrajk pekov v Moskvi.

V Moskvi štrajka 20.000 pekovskih pomočnikov. Vsled tega je poskočila cena črnemu kruhu od 3 kr. na 9 kr. funt, kar je zlasti za širše sloje hud udarec.

Maksim Gorjkij.

Zelo mogoče je, da Maksim Gorjkij dneva svoje obravnave več ne doživi. Kakor poročajo, leži Gorjkij že na smrtni postelji. Jetika rapidno napreduje. Mestni zdravja mu prinese Krim in njegovo letovišče Jalt smrt. Svoj čas je služil Gorjkij baš v tem mestu kot navaden delavec v luki.

Atentator na kneza Sergija.

Berolinski „Lokalanzeiger“ poroča iz Petrograda: V pravdi proti morilcu velikega kneza Sergija, Kalajeva je bilo zaslišanih dvanajst prič. Mej prečitanjem razsodbe so duri dvorane, ki so bile mej razpravo zaprte, odprli, vendar niso pustili občinstva notri. Mati morilčeva je bila do konca razprave navzoča; sestri pa vstop ni bil dovoljen. Kalajev je slišal obsodbo popolnoma miren in je rekel, da je z njo zadovoljen. Obsojen je bil na smrt. Izrekel pa je željo, da se ga usmrti očitno in pribelem dnevu. Mati, ki je bila ves čas obravnave mirna, se je ob proglašenju sodke bridbo izjokala, a morilec je vzkliknil: „Nočem pardona! Nočem milosti!“ Ostal je do mraka v sodnijskem poslopju. Šele, ko se je množica razšla, so ga odpeljali nazaj v ječo.

Umor policijskega načelnika.

Novega policijskega načelnika v Censtohovu Posova so zastрупili. Svojo službo je nastopil šele pred osmimi dnevi in je že prvi dan dobil grozilno pismo, da mu bo živeti le še šest dnij. Posov je vsled tega prosil za premeščenje, ki mu je bilo tudi dovoljeno, a teroristi so ga prehiteli.

Rusko-japonska vojna.

Mineva že tretji teden, kar so zagnali angleški časopisi vest, da se je vnela že pomorska bitka med Roždestvenskim in Togom, vendar še ob uri ni nobene vesti, da bi se sovražni eskadri res spopadli. Ves položaj na morju kaže prej, kakor da se Rusi in Japonci še zdaj izogibajo spoprijemu. Zakaj Japonci ni znano, a Rusi, ker jim je gotovo precej na teret, da pripluje še del brodovja pod Nebogatovom in združi v eno eskadro. Roždestvenski je imel med tem časa dovolj, popraviti, kar je bilo še treba na ladja; oskrbeti se s premogom in proviantom. Koliko si 18.000 mož na dan, si vsak lahko misli.

Veliko preglavice je delalo Japoncem to, da je mudila ruska eskadra dlje časa v francoskem

bi hotel reči, da ne stori tega. Tu se je stem pred mojimi očmi, z vso silo zamahnem s sekuro poluglasno je zastokal konjiček in se zgrudil ubi tla. Potegnil sem ga za nogo s ceste na stran k s jemu mrtvemu gospodu. — „Tu počivajta oba!“

„Sedite nazaj,“ pravim na to. Mlajša dva otro je posadila sama v voz, starejši je bil pretez za njo.

„Pomagaj mi!“ je dejala. Stopil sem blizu. Otrok je iztegnil ročice proti meni; in že sem hotel vzeti k sebi, tu sem se domislil . . . „Vzemalega,“ jo prosim, „prelil sem kri!“

Vsedli smo se. Prijel sem za vajeti. Konji prskali, vendar so stali še vedno nepremično na potu. —

Kaj storiti? „Dajte vendar najmanjšega pole mene!“ Storila je tako in ga držala od zadaj. Dvig nem bič — tu so dirjali konji, kakor so še nedavno prej. Bežali so, ker tu se je izvršilo krvavo dejanje.

Proti jutru smo dospeli v vas. Dal sem tisti ženi izstopiti, sam pa sem se naznanil sodniji: „Ubi sem človeka, primite me!“

Žena je povedala vse, kakor se je zgodilo. „Re me je!“ je dejala. Vrgli so me v verige. Ona je jkala, prosila, vzdihovala.

„Zakaj ste ga uklenili? Storil je dobro delo obvaroval mene in moje otroke pred roko mrlilčev!“

dovju. Japonsko časopisje je obsojalo že Francijo, da je prelomila neutralnost, da je na skrivnem zalagala Ruse s hrano, premogom in municijo, vendar ni bilo od oficijelne strani nobene pozitivne obtožnice. Tudi nota, ki jo je izročil japonski poslanik v Parizu ministrstvu vnanjih zadev, le bolj opominja, da naj stori Francija vse, da se ne krši neutralnost, ker potem tudi Japonska ne more ničesar jamčiti. S tem je hotela menda povedati, da ima potem ona pravico, napasti Ruse tudi v francoskem vodovju. Še bolj vpljudna je bila angleška nota, v kateri se na najlepši način pove, da se tudi Anglija sklada s tem, da ne prelomi nobena država neutralnosti.

No, Rusi so že vedeli vzlic temu, kaj jim je storiti. Ko je minul postavno določeni čas, so odpluli iz francoskega zaliva Kamran. Kam in kje se nahajajo zdaj, je pač velika tajnost, ki je ne reši niti japonsko brodogovje, kaj šele evropsko časopisje.

Kaj namerava Roždestvenski.

Iz vsega tega, da se rusko brodogovje do zdaj pravzaprav niti zmenilo ni za japonsko eskadro, se da sklepati s prav veliko gotovostjo, da ni Roždestvenskega namen, napasti Japonce, ampak priti do svoje luke, do Vladivostoka, ki mu bo lahko v operacijsko bazo, kjer se dajo ladje eventualno kaj popraviti in založiti s premogom. Čisto naravno je, da zasleduje ruski admiral ta cilj, zlasti če pomislimo, da je v Vladivostoku tudi še nekaj bojnih ladij, ki jih lahko sprejme v svojo eskadro. Vprašanje je seveda, če bodo Japonci tudi počakali, da prodre rusko brodogovje do Vladivostoka ali pa mu gre nasproti in se poskusi prej ž njim v odprtem morju. Na vsak način pa lahko pričakujemo v najkrajšem važnejših poročilih, kakor pa so te negotove vesti najrazličnejših džunk, ribičev in drugih ladij, ki vidijo nekaj bojnih ladij tu, nekaj tam. Če bi bila vsa ta poročila resnična, potem bi moralo krožiti po jugokitajskem vodovju več sto ladij.

Položaj v Mandžuriji.

Pozicije obeh strank se na suhem le malo izpreminjajo. Med tem so se ojačile ruske čete z novim moštvom, ki jih imenuje Linevič kot zelo izvrstne. Nekaka stagnacija, ki je opažati na mandžurskem bojišču, bi dala misliti, da čakajo Rusi kakor Japonci, da se odloči prej na morju. Če pa je verjeti japonskim poročilom po generalu Ojami, potem prodirajo japonske čete sicer počasi, a vztrajno proti severu po načrtu, ki omogoči zajeti rusko levo kakor desno krilo. Le žal, da ne dajo izpolniti Rusi včasih japonskih želj in naklepov.

Japonska za nadaljevanje vojne.

Japonski oficir, preoblečen kot Kitajec, ki je vohunil med ruskimi pozicijami, je povedal Rusom, ko so ga ti ujeli, da je na Japonskem 200.000 rezervistov, popolnoma izvežbanih v vojaških stvarih. Te lahko Japonci vsak hip pripeljejo Ojami na pomoč, ki ima zdaj blizu pol milijona vojaštva.

Strah pred minami.

Iz Šangaja poročajo, da sta dve kitajski džunki nad plavajočimi minami zleteli v zrak. V Šangaju vlada zaradi tega veliko razburjenje, ker se je bati mnoge evropske trgovske in tudi poštne parnike.

Bila je vsa iz sebe. Ko je uvidela, da njene bližnje ničesar ne izdado, je padla sama na me in hotela odpeti okove. Sam sem ji branil. „Pusti!“ ji reklim, „Bog bo sodil, če sem kriv, in tudi dobri ljudje.“

„S čim si se vendar pregrešil?“

„V svoji prešernosti. Z njegovo pripomočjo sem išel med tiste roparje, prav svojevoljno. Hotel sem odpovedati svetu, na prigovarjanje ljudi, ničesar al nisem in vse sem hotel sam najboljšo vedeti. Tako daleč me je pripeljala moja prešernost!...“

Naposled me je vendar poslušala. Preden se je odpeljala, je prišla še enkrat k meni in me objela! „Ubogi prijatelj!“ Tudi deci je velela me objeti. „Kaj delaš?“ jo prosim. „Zakaj oskrunjaš otroke — jaz sem morilec!“

Bal sem se, da bo otrok samih groza pred mojim hudodelstvom. Toda ne, najmlajša mi je prinesla ona, starejši je prišel sam. Ko me je pa objel ta s svojimi ročicami, tu se nisem mogel več zdržati — plakal sem! Solze so se kar ulivale po licu. Kako dobra je bila tudi tista ženska. Mogoče jo Bog usliši in mi odpusti grehe zaradi njene molitve...“

„Če je le še trohice pravice na svetu,“ je dejala odhajajoč, „tebi se mora zgoditi. Nikdar te ne pozabim.“

(Dalje pri 1.)

Novo rusko naročilo.

Pri tvrdki Krupp v Essenu je Rusija naročila veliko množino topov. V vseh delavnicah se dela z najhujšim parom noč in dan. Kdo ima torej največ koristi od te vojne?

Roždestvenski dela preglavico Japoncem.

Japonci so pričakovali, da bodo rusko baltičsko brodogovje ne v morju pri Sunda-otočju, marveč kar — v žlici vode potopili. Njih želja se ni vresničila in zdaj so hudi. Roždestvenski se še zmenil ni za Togove poskuse, ovirati ga v prodiranju pri omejenem otočju, marveč je pogumno šel dalje preko preliva pri Malaki in priplul v južnokitajske vode, kjer se zdaj morebiti nahaja.

Nekaj časa se je nahajal v francoskem indokitajskem zalivu Kamran, kjer si je oskrbel vsega potrebnega za svoje brodogovje. Zdaj pa hkratu poročajo listi, da je Roždestvenskega brodogovje brez sledu izginilo in da je vlada v Tokiu vsled tega silno vznemirjena. Pa tudi o Togovem brodogovju se naenkrat ne ve, kje da se nahaja. Odkar je baltičsko brodogovje preplulo malaški preliv, je Togo s svojim brodogovjem brez sledu izginil. Očividno je, da oba nasprotnika iščeta le najprimernejšega kraja za odločilen boj, ki se morda vrši že prav kmalu.

Od tega boja je, — ako je resnična trditev nekaterih merodajnih krogov — odvisna odločitev vse vojne. Ako bodo premagani Japonci, so odrezani od domovine tudi poveljniki v Mandžuriji, ki bi ne mogli več dobiti iz domovine ojačenj; ako pa bo premagan Roždestvenski, bo Rusija morala skleniti mir.

Armadi v Mandžuriji najbrže tudi čakata na izid vojne na morju, ker je od tega izida odvisno vse.

Lopovščine z darili za ruske vojake.

Nedavno so grški rodoljubi poslali armadi v Petrogradu več sodčkov posušenega grozdja. V enem teh sodčkov je bil list z napisom: „Velikodušnim častnikom varujoče Rusije hvaležna Grčija.“ To grozdje pa ni prišlo v roke ruski armadi, marveč židovskim mešetarjem, ki so grozdje spravili na trg in je prodali po nižji ceni, nego je na Grškem iz prve roke. Omenjeni sodček z listkom je kupil neki pek, ki je o dogodku sporočil listu „Novoje Vremja“.

Stössl na zatožni klopi.

Vestem, ki so se kmalu po smrti izbornega generala Kondratenka v portarturški trdnjavi, osobito pa po preranem padcu trdnjave v japonske roke širile proti Stösslu v nekaterih ruskih listih, se v široki javnosti, nasičeni z nemškim in angleškim duhom, ni hotelo verjeti.

Zdaj, po tej nesrečni kapitulaciji gen. Stössla, pa prihajajo na dan podrobnosti o zlovolji tega ruskega častnika nemške krvi. Obtožen je dejanj, ki niso ne le popolnoma nevredna vojaka, marveč, ki tega generala označujejo skoro kot izdajalca ruske vojske in človeka, ki ni nikdar zaslužil nositi rusko generalsko uniformo.

Vojaški dostojanstvenik piše listu „Rusi“: „Ne morete si predstavljati, kako me je iznenadilo in zabolelo, ker nas je Steselj po predaji popolnoma zapustil. Po padcu trdnjave je kar izginil in nismo ga

Čehi na slovanskem jugu.

Potopisne črtice. Piše Franjo Krašovec.

(Nadaljevanje.)

Vožnja v Pulj. — Zajutrek po raznih kavarnah. — Kulantnost c. kr. mornariškega poveljništva in prijazni mornariški častniki. — V avstrijskem mornariškem muzeju. — Spomini na Tegetthofa. — Plen iz kitajske vstaje. — Obed v 8 hotelih. — Vseobče zadovoljstvo. — Plzensko pivo. — Avstrijske smodke in podobno. — Ginljivo slovo od Pulja. — Odhod v Trst. — Krasno vreme vpliva na razpoloženje. — Za češko „Šolsko matice.“ — Tri a tñcet... — Povratek v Trst.

Luna se je skrila za oblake, na celini se je bliskalo — moralo je deževati. Morje je bilo vzburkano in noč je postala temna. Spet nisem dobil nošenega prostora za spati. Ob dveh po polnoči sem si izbral zopet kadilni salon, kamor sem pripeljal tudi prijatelja Jelinka, ki je bil istotako brez ležišča. Spala sva malo, ob petih sva bila spet na nogah. Bilo je prekrasno jutro in morje se je popolnoma umirilo. Šla sva na krov, kjer je pihljala prijetna jutranja sapica. Na krovu so še spali. V raznih pozicijah, ne posebno estetičnih — prilagodivši se tesnim prostorom — so se bili trudni potniki prepustili Morfeju. Tu pa tam je pač že kdo bdel, hoteč se naučiti solnčnega vzhoda na morju, mestoma je tudi slonel kak zaljubljen parček, kateremu poetična noč in srčne težave niso dale spati.

več videli. Ponavljam: Stössl ni prav nič poskrbel za nas in je pozabil, da so imeli mnogi od nas seboj ženo in otroke in so ranjeni morali prehoditi po 30 kilometrov pota. Usmilili so se nas nekateri Japonci proti majhni odškodnini. Stössl seveda ni imel časa misliti na druge, ker je moral spraviti iz trdnjave svoje lepo premoženje, ki je je odpeljal do zadnje žličice.“ —

Ta izjava pove dovolj; a za to izjavo se še skrivajo najbrže dejanja tega vrlega Nemca v ruski vojski, ki bodo iznenadila svet. Nič bi ne bilo čudno, ako bi se izvedelo, da je bil Stössl za svoje početje — izborno plačan! To ima kratkovidna Rusija od svojega prevelikega zaupanja v — nemško pomoč!

Novo državnozbornske volitve na Češkem.

Razne češke stranke delajo že očividne priprave za nove volitve v državni zbor. Obe delavski stranki, socij. demokratična in narodno socijalna, sta že določili svoje kandidate. Nekatero stranko so že pričele sklicevati shode v svojih volilnih okrajih. Instinktivno se čuti, tako piše neki radikalni češki list, da se nit življenja državnega zbora še pred zaključkom svoje legislativne dobe pretрга. Volitve same bodo imele jako interesantno lice. — Pred vsem je pričakovati kompromisa Mladočehov s socialnimi demokrati. Mladočehi hočejo s pomočjo soc. dem. držati v šahu koalicijsko takoimenovanih mlajših strank, katere jim postajajo nevarne v mestni in peti kuriji. Mladočehom raste čez glavo v mestni kuriji tudi novo organizovana stranka obrtnikov. Obrtniki se hočejo namreč, oprti na osrednjo zvezo obrtniških zadrug, otresti mladočeške politike advokatov. Že omenjene mlade stranke bodo šle združene v boj in sicer na ta način, da bode narodno socialna stranka zavzela peto kurijo, dočim bodeta drugi dve stranki, namreč radikalno-napredna in državnopravna stranka posedli mesta. Agrarci pa bodo najbrže okupirali celo kmetško kurijo. Pričakuje se tudi, da bo poslednja stranka stopila v zvezo z obrtno ali z drugima mlajšima strankama.

Avstro-Ogrska in Italija.

Vladni organi obeh držav smatrajo kot poseben dokaz „najboljšega sporazumljenja“ naše monarhije in laške kraljevine, da se snide te dni naš minister zunanjih zadev z italjanskim ministrom istega portfeja, Tittonijem.

Italija se pripravlja. Letošnje poletje bosta 9. in 10. armadni kor imele velike vojaške vaje. Vaje se bodo vršile v vojnem smislu. Izvrševale se bodo vse vojne taktike: vaje v obleganju, ogledovanju, nadalje bodo vaje ob morju z izkrečevanjem in bombardovanjem.

Nemški cesar pride v Benetke prihodnji ponedeljek ter sprejme ministra Tittonija in Goluchowskega.

Ogrski socialisti

imajo te dni v Budimpešti velik strankarski shod, na katerem bo zastopanih nad 80 strankarskih organizacij v Budimpešti sami in nad sto iz provincije. V vodstvo stranke je bilo izvoljenih 10 mož, v nadzorovalno komisijo 5. — S tem strankarskim shodom je v zvezi konferenca socialističnega ženstva. — Na

Solnce je vzhajalo v polni krasoti. — Kdo še ni čul o solnčnem vzhodu na morju? Iz morja se rodi, v morje zatone. Ob sedmih zjutraj zagledamo istrsko obal. Parnik plove v smeri k Pulju. Že se vozimo med malimi skalnatimi otoki, ki — na pogled brezpomembni — so videti same močne avstrijske trdnjave. Že smo v bližini ogromnih ladjedelnice in mirno zasidranih oklopnice. Po osemurni, brzi morski vožnji izstopimo v sredo 20. julija ob osmih zjutraj v avstrijskem Port Arturju. Kmalu za nami je priplula i „Aurora“.

Puljski „ciceroni“ so nas že čakali; prva skrb pa je bila zajutrek. Po raznih kavarnah smo zavžili kavo in jajca, vendar nas je g. Šulec največ odločil za kavarno „Spezzi“ pred arzenalom. Tu nas je že čakalo mnogo pomorskih častnikov in mornarjev, ki so nam naznanili, da se ob deveti uri prične ogledovanje vojnega arzenala. Pohvaliti moram kulantnost in prijaznost, ki so nam jo izkazovali vsi pomorščaki, častniki kot prostaki. Po 25—30 oseb so nas spuščali v arzenal, vsaki skupini pa je načeloval en častnik ali podčastnik in je bil prideljen eden ali dva mornarja. Seveda so se poprej pri gosp. Šulecu podrobno informirali, ako pripelje res same avstrijske državljane, kajti bila je pred kratkem družba iz Nemčije tu, ki je pa niso pripustili k ogledovanju. Mnogi častniki-tehniki in pomorščaki so bili Čehi in tako je bilo ogledovanje tem prijetneje. Med našimi ude-

obeh posvetovanjih se je sklenilo, bojevati se proti dualizmu.

Srbija.

Na Srbskem se bavijo z mislijo, da bi napravili preko Dunava nov most, ki naj bi ga postavila Rumunska na svoje stroške, Srbija pa napravi na svoji strani novo moderno luko. S tem kaže Srbija, da se hoče popolnoma rešiti avstro-ogrškega vpliva. — Nemško in avstrijsko trgovino je pričela izpodrivati francoska. Srbijo zahtevajo vedno več francoskih izdelkov. Tudi pri naročilu topov je videti, kako prijazna je Avstrija in Nemčija Srbiji. Veliko se imamo zahvaliti intrigam nemškega časopisja in pa avstrijskemu ministru zunanjih zadev, grofu Goluchowskemu.

Makedonija.

Carigrajski diplomatični krogi zatrjujejo, da so bili spopadi pri Zagorici najljutejši, kar jih je bilo od splošne vstaje l. 1903. sem. Po svojem grozodejstvu prekašajo vse druge, provzročili pa naj bi jih v Bolgariji živeči krogi. Ta obdolžitev je našla tako v bolgarskem časopisju kakor v prebivalstvu glasen in ogorčen odpor. — Kakor smo poročali pred dvema mesecema, so prijeli v dveh okrajih cele mase Bolgarov, ki so se pridružili vstaskemu gibanju. Te postavi zdaj turška vlada v Adrianopolju pred poseben izjemni sod. To namero turške vlade so zvedele tudi bolgarske čete, ki so prekoračile zdaj turško mejo v obližju Adrianopelja, ker nameravajo zanetiti velike nemire v onih pokrajinah, kjer so bile prijete že zgorej imenovane bolgarske čete.

Razmere na Balkanu.

„Nova sezona“ na Balkanu se je zopet pričela. V Makedoniji se gibljejo vstaskе čete in vstaja v velikem obsegu je blizu. Tudi Bolgarija je oborožena do brade, Turčija pa s strogim očesom opazuje gibanje v Makedoniji, ter tudi hiti se vsestransko oborožiti. Prebivalstvo Makedonije je prepričano, da pod turškim jarmom za nje ne bo nikoli bolje ter da je kratka krvava pravda še vedno boljša, nego dolgo trpljenje pod Turkom. Reforme, ki so se po mürzsteškem dogovoru zahtevale od Turčije, se ne le ne izvršujejo, marveč Turčija javno izjavlja, da reform ne bo, dokler se bodo v njene razmere umešavale tuje države.

„Države“ pa mislijo tako, a delajo drugače.

Turčiji je prav po volji, da se v njene zadeve vmešavata Anglija in — Nemčija, ki se jima ima Rusija zahvaliti za svoje neuspehe na bojišču in za homatije v notranjem. Kajti Turčija je v sovraštvu proti Rusiji z Anglijo in Nemčijo tretja v zvezi. Neuspehe in zadrego Rusije pa bi Anglija rada izkoristila na Balkanu; zaradi tega po svojih agentih neprestano hujska na vojno. Anglija ima seveda same „velike misli“, zato jej prav nič ni ležeče na tem, ako balkanski Slovani zopet krvave v vojni s Turčijo in se zopet za nekaj stotisoč krepkih mož skrči število južnih Slovanov. Z Anglijo v ljubezni do Slovanov soglaša sam bolgarski knez, Nemeč Koburžan, kateremu se cede sline po — kraljevi kroni. Iz prelihanja slovanske krvi bi si ta sebični German rad stekel kraljevi prestol.

leženci je bilo par hudomušnežev, ki so si mislili, da si morajo vsako „nebodijotreba“ stvar ovekovečiti s svojim aparatom, a tem so preprijazni pomorščaki povedali, da avstrijskega mornariškega arzenala ne gre fotografirati — morali so dotičniki svoje aparate pustiti lepo v garderobi. Še žepe so mnogim prebrskali, da ne bi kdo morda kako bombo vtihotapil v arzenal. Ti vojaški krogi so prepričani, da paznost ovira nesrečo, in dobro vedo, da tam, kjer je pazljivost, ni nesreče; kjer pa je nesreča, ni pazljivosti. Mornariški muzej je gotovo najzanimivejši. Tu so trofeje iz bitke pri Visu (dobro je pripomnil neki izletnik — bivši častnik, da je sedanje avstrijsko vojno brodovje v primeri z italijanskim jako slabo, in je vprašal častnika-vodnika, ako je že zavarovan za življenje), pleni iz kitajske vstaje, modeli raznih torpedov, razvitek cele avstrijske vojne mornarice itd. Interesantne so na dvorišču stoječe jeklene plošče oklopnice, ki so nekatere po 40 cm debele. Ko smo si ogledali tudi ladjedelnice, smo šli na bojne ladje: „Kronprinz Rudolf“, „Marija Terezija“, „Habsburg“, „Aspern“, „Arpad“ itd. Med tem se je približalo poldne.

Pulj je na videz veliko mesto; to činijo ladje, ladjedelnice itd. Ali težko bi našel 30.000 stanovnikov. Večjih hotelov kakor v Trstu, v Pulju ni. Zato ne bi bilo mogoče spraviti naše izletnike v eden, dva ali tri hotele, nego gosp. Šulec je naročil

S tem bi pa bile tudi dobro podprte nemške težnje na Balkanu, ker nemška stvar ima v Koburžanu na vzhodu dobrega zagovornika.

Vsi ti činitelji gredo torej v glavnem za tem, da se izkoristi sedanja zadrega Rusije v korist germanstvu. Zaradi tega ščuvajo nemški in angleški agentje med Slovani in Turki na krvave dogodke.

Zaradi tega je prav verjetno, da se bližamo na Balkanu velikim presenečenjem, ako se ne posreči Rusiji v najkrajšem času narediti ugodni konec na Daljnem Vzroku in potegniti črto čez račun izvestnih sebičnežev na Balkanu.

Italija.

Štrajk železničarjev je končan. Odposlanci socialistične stranke so šli sredi noči k ministrskemu predsedniku Fortizu, ki je obljubil, da se štrajkoječih ne bo kazensko zasledovalo, če se vrnejo vsi na delo. Nato se je pričel zopet promet na vseh progah.

Francija.

(Štrajk v Limogu.) V Limogu so velike tovarne za porcelan. Ondotni delavci pa so stopili pred nekaterimi dnevi v štrajk, kar je provzročilo spopad z vojaštvom, ki se je krvavo iztekel. Mnogo oseb je pobitih, še več težko ranjenih. Delavci so kavalerijo kar zajeli in jo obmetavali s kamenji in z železjem. Na pomoč je prišla še infanterija, ki je streljala na delavstvo. Nad 20 častnikov in 200 vojakov je težko ranjenih. Vsa francoska javnost je simpatizirala z delavci in nabirala darove za žrtve. Mesto Pariz je dalo v ta namen 5000 frankov. Vendar se je sporazumljenje med delavci in delodajalci že doseglo.

(Ločitev cerkve od države.) Zbornica je sklenila s 303 glasovi proti 231, da morajo izročiti tekom enega leta po objavljenju predstoječih zakonikov vsi javni cerkveni zavodi svoje premoženje verskim zadrugam, ki se imajo ustanoviti. Nato se je odgodilo zborovanje do 15. maja.

(Zarota proti republiki.) Mehanika Meyerja, ki je bil obdolžen, da je skrival za Tamburinja municijo, je dala vlada začasno na prosto.

Združenje Krete z Grško.

Dne 20. t. m. je bila otvorjena poslanska zbornica na Kreti. Princ Jurij, guverner Krete, je, odvarjajoč zbornico, rekel z ozirom na zadnje nemire na otoku, da se s tem le koristi Turčiji. Izjavil pa je, da bodo vse zakonito sprejete reforme tudi potrjene. Po njegovem odhodu iz zbornice se je sprejela resolucija za združenje Krete z Grško in se je izrekla princu udanost. Vsi poslanci so prisegli na grško ustavo in na ime grškega kralja. Ta sklep se je takoj naznanil zastopnikom velevlasti. Na več krajih so se potem vršili shodi, na katerih se je proglasilo združenje Krete z Grško.

Transval.

Bivša Krügerjeva republika Transval dobi te dni novo ustavo, ki tudi obeta ljudsko zastopstvo, a na drugi podlagi kakor do sedaj.

Nova postava v New-Yorku.

Okrožje New-York Združenih držav severoamerikanskih je sprejelo nov zakonik, ki predpisuje

za svoje varovance obed v 8 hotelih! S prijateljem g. J. sva bila v hotelu Central. Tu se je res moralo reči, da je bil obed po načinu „table d' hote“. Točilo se je izborno pristno in prav mrzlo plzensko pivo, in to ne predrago, po 64 vin. liter, da se težko dobi bolje na Češkem; da so je Čehi kaj slastno in obilno zavžili, to se razume. O Istrijancu in Dalmatincu pa še slišati niso hoteli. V hotelu „Central“ nas je obedovalo kakih 200 oseb. Ko sem po obedu vpraševal naše ljudi, kako so z obedom zadovoljni, kriknilo je vse: „Výborně! výborně!“ (izborno!) Restavraterju pa so se pristrčno zahvaljevali, tako jih je zadovoljil.

Žal, da smo morali Pulj tako brzo ostaviti. Niti mesta si nismo mogli ogledati. Na 2. uro popoldne je bil določen odhod. Tako si nismo mogli ogledati niti slavne „arene“, no ipak smo jo videli iz ladij prav od blizu, ker je tik morja. Akoravno nismo imeli v Pulju ne oficijelnega sprejema, ne slovesa, se je vendar nabralo ob nabrežju na stotine puljskega občinstva: sami Čehi, Hrvatje in Slovenci. Koliko Čehov nosi v Pulju vojaško suknjico! Tem je srce plalo, videč svoje rojake, ki so tako daleč proč od njih. Koliko je bilo Hrvatov in Slovencev, ki toliko severnih bratov še nikdar niso videli, in celo na domači zemlji. Tako ginljivega prizora še v življenju nisem videl! Uvidevši, da se bliža ura odhoda, začeli smo na obeh ladjah navdušeno popevati. Ko je dala

davek na akcije. Vsaka na 100 dolarjev glaseča se delnica plača davka 2 centa na leto (1 dolar = 5 kron, 2 centa = 10 vin.) Ali ne bi bilo mogoče tudi Avstriji tako obdačenje? Seveda so vsi delničarji proti temu!

Štajersko.

„Štajerc“ in „Vahtarica“.

Ako bi kakega slovenski pisanega lista nič drugega ne razodevalo, da je narodno izdajski list, razodeva ga že to, ako ž njim soglaša in ga zagovarja kak pangermanski časopis. Na Slovenskem imamo kake tri slovenski pisane časopise, s katerih tendenco se strinjajo, jih hvalijo in tudi zagovarjajo naši politični nasprotniki. O drugih molčim, pač pa hočem pibiti javno, da je „Štajerc“ oni Judež v slovenski koži, ki izdaja naš narod na Štajerskem in Koroškem. Kajti s tem listom soglaša najzlobnejši in najbolj umazani nemški časopis na Štajerskem, celjska „Vahtarica“. Oba ta lista popolnoma soglašata v mišljenju, se zagovarjata, prevajata drug iz drugega ostudne napade na slovenske rodoljube, prežita na slovenskega kmeta in skušata uprav po sleparsko izkoristiti njegovo nerazsodnost in ga izigrati proti njegovim dobrotnikom, narodnim voditeljem. V tem nastopanju proti obstanku našega naroda na Štajerskem se oba ta dva tovariša odlikujeta kakor malokateri drug list.

„Štajerc“, ki po svoji vsebini kaže, da ga pišejo in urejujejo sami neolikani ljudje, ni še sicer nikoli povedal o sebi sam, da je naroden izdajalec in da je v plačani službi Nemcev. A vsaka v žaljivo pokvarjeni slovenščini pisana beseda v tem listu razodeva narodno izdajski njegov namen. „Slovenski“ pisan je le zaradi tega, da more slepariti slovensko ljudstvo.

Ta list blati vse, kar je slovenskega in hvali vse, kar je nemškega. Prinaša oglase samih Nemcev, priporoča same nemške trgovce, advokate in denarne zavode, a sramoti, zmerja in obklada z najgršimi primki slovenske narodne voditelje, slovenske trgovce in odvetnike, jim podtika grde namene, svari pred njimi slovenskega kmeta; stavi mu pa pred oči njegove smrtne sovražnike, nemške poslance, advokate, sodnike, trgovce itd. kot njegove najboljše prijatelje.

Tega lista ne more čitati noben pošten človek, ako ga ne čita edino zaradi tega, da ve, kako je svariti pred njim tudi ono malo naših ljudij, ki bi hoteli čitati iz nevednosti to izdajsko brozgo.

Naročnikov, plačujočih, ima ta list bore malo. Pač pa ga pošiljajo nalašč in brezplačno na vse kraje in ga obešajo na kljuke slovenskemu občinstvu. Bahata laž, da se tiska v 14.000 iztisih, temelji edino le na tej vrsti „razširjenja“. Na ta način ga lahko natisnejo tudi 100.000 iztisov!

Isto, kar velja o „Štajercu“, velja tudi o „Vahtarici“. Le, ker ni mogla ta pri slovenskem ljudstvu ničesar opraviti, se je zdelo tem laži-prijateljem potrebno ustanoviti „Štajerca“. V načinu pisanja pa „Vahtarica“ v ničem ne zaostaja za prvim. To kaže vsaka njena številka. Zato bodi parola vsakemu

naša ladja — Aurora je odšla že naprej — znamenje za odhod, so se začeli ginljivi prizori. Občinstvo na nabrežju je mahalo z robc, klobuki in rokami ter klicalo „Nazdar!“ in „Živijo!“ mi pa smo nepremično stali na krovu ter v jednomer peli. Kazali smo se močate in krepkosrčne, na zunaj se nam je videlo, da nas slovo ne gane, dasi se je srce krčilo tuge: naša navidezna hladnost pa je občinstvo na nabrežju le še bolj prevzela. Mnogo gospej in rožnoličnik gospodičen sem videl plakati. In ko smo že bili daleč od nabrežja, vedno se je še slišalo navdušeno klicanje v slovo, vedno še je mahalo sto in sto robcov. Iz oken vojašnice ob nabrežju, kjer so bili večinoma sami slovanski vojaki, smo slišali glasno pozdravljanje in opazovali mahanje z rutami. Dolgo smo se zrlili proti nabrežju, da nam ni izginilo popolnoma iz vidika. Nas je prevzela kmalu zopet dobra volja: a kako je bilo občinstvu, ki smo je ostavili? Gotovo se jih ni tako hitro polotila dobra volja. Saj večkrat opazamo v vsakdanjem življenju, da tisti, ki odhaja na potovanje, in se poslavlja od dragih mu oseb, mnogo prej prenese tuge slovesa, kot oseba, ki jo ostavljamo. Popolnoma naravno, ako pomislimo, da se poslavljeneec na vlaku ali na parobrodu kmalu zmoti; novi kraji, neznani predmeti, osebe in pogorvorji mu kmalu zmešajo ves mišljenski aparat in dobra volja se ga, dasi nerada, vendar počasi loteva. Vse drugače je z ostavljencem. Navadno se skriva v

poštenemu človeku na Štajerskem: Proč od teh listov! Ne pogledati jih več!

„Večna zveza nemškega naroda.“ Pod tem naslovom je spisal za celjsko „Vahtarico“ nek „völkisch“ pisatelj in politik članek, v katerem z žalostnim srcem bere levite svojim nemškim bratom v rajhu in — zunaj rajha. Nekaj točk v tem članku je pač značilnih. Najprej očita vsem Nemcem veliko lenobo in komodnost v narodnih rečeh. Odkar je veliki Bismarck začrtal nemškemu delu določene meje, od tega časa datira zgodovina nemške otroposti. Nemece ima veliko sposobnost v napadanju sovražnika in v pridobivanju nove posesti, nima pa one žilavosti, ki je potrebna, da si to posest trajno obdrži. Kar je nemška dlan tekom desetletij pridobila, to jej bo prav kmalu vzela — slovanska dlan. Posledice nenemške (!) politike v tej donavski državi se najžalostnejše kažejo v krizi dualizma. (Torej Nemece priznava, da je dualizem nemško delo!) Sploh se opazuje, da se veliki deli nemške kulture — zunaj nemškega obzidja t. j. zunaj nemške države izgubljajo po nemarnosti Nemcev samih. Da se to v bodoče prepreči, treba, da se ustanovi „večna narodna zveza vseh Nemcev“, ki živi po celem svetu, v svrhu skupnega narodnega dela. Utegnejo priti časi, ko bode združeno delo vseh Nemcev, živiečih znotraj in zunaj nemške države, moralo prevzeti akcijo rešitve iz nevarnosti, ki se bliža nemškemu narodu. Zato treba trojnega odpora že danes in sicer: skupnost nemškega elementa v naselbinah, posebno v Ameriki, energično ponemčenje Poljakov v Prusiji in kategorična rešitev nemškega vprašanja v Avstro-Ogrski. Te naloge ima izvršiti „večna narodna zveza“ vseh Nemcev in tega dela se mora lotiti z vso energijo. Razvidno je torej, o čem sanjajo ti ljubi Miheljni! Ni jim mar bramba nemštva, marveč ugrabljenje nenemške posesti z združeno močjo vseh po svetu živiečih Nemcev, ko pride — čas za to. Za danes pa omenjeni člankar ne pripisuje svojim nemškim bratom nobene sposobnosti za izvršitev „velike misije“, katero je on razvil na — potrpežljivem „Vahtaričnem“ papirju.

Pišejo nam:

Graška „Tagespost“ se v svoji 96. letošnji številki zelo huđuje nad pismom Pija X. proti gibanju „Proč od Rima“ v Avstriji in pravi, da nikdo ne more prepovedati komu prestopiti iz katolicizma v protestantizem, ker pri prestopu ne gre za krščansko, marveč za cerkveno vprašanje. — „Pročodrimovci“ bi še vedno hoteli koga prepričati, da je to resnica in bi hoteli vsemu svetu v obraz utajiti, da pri prestopu v protestantizem ne gre ne za vero in ne za cerkev, marveč izključno le za — politiko! Politika je pri tem prestopu alfa in omega celega gibanja in to izpričuje tisoč dokazov! Vsak protestant je že tudi Vsenemec in če se še tako zatajuje.

Iz Maribora. (Dopis.) Nedavno je neki slovenski narodnjak doživel na Štajerskem sledeče: Poslal je v Maribor kure in ker se je redarju na kolodvoru zdel zaboj — premajhen (morda pa tudi le zaradi tega, ker je bil naslov — slovenski), je bil dopošiljatelj kaznovan z globo 2 K. Prva postaja, Mariborsko županstvo je dopošiljatelju uročilo dotičen

kak nedostopen kraj, se odtegne človeški družbi ter sam in zapuščen premišljuje v samoti. Bol se mu stopnjuje in tuga veča . . .

Morje je bilo mirno, vreme krasno, samo strahovita vročina. Vozili smo se blizu celine, tako da smo zmirom gledali krasno Istro. Dobro kosilo v Pulju in izborna plzensko pivo je kaj ugodno uplivalo na razpoloženje naše družbe. Vprašal sem na na krovu razne sopotnike, ki so bili vendar na obedu v raznih izmed 8 hotelov, pa vsi so se izražali, da je bilo izborno, da so bili izvanredno zadovoljni. To zadovoljstvo je bilo opažati na vseh, kajti na krovu so se sestavili pevski zbori in pelo se je vso pot do Trsta.

Na krovu sem se seznanil z nekim prav simpatičnim gospodom — fabrikantom, ki mi je ponudil smodko, vprašaje me, ali mi bo dišala. Takoj sem spoznal, da ni avstrijska smodka. Ljubljenski soprogu — tovarnarju je kupila skrbna soproga v Benetkah cel zavoj smodk po nazoru, da je tuje blago vedno boljše kot domače. Ali prevarjena je bila. Italijanske smodke niso prav za nič in najsi bodo še tako drage. Tvorničar jih je razdelil med pomorščake in služinčad na ladji. Šaljiv kakor je bil, me vpraša, ako vem, katere tri stvari so najboljše na svetu. Ugibal sem ali zastonj. Nato on: „Avstrijska portorika, plzensko pivo in molčeva žena! To so tri najboljše stvari na svetu!“ Izvrstno!

odlok — v nemškem jeziku, a na pritožbo se je župan po tretjini in več slovenskega mesta Maribora odrezal, da ni njegova stvar odloke prevajati. Pošiljatelj kuretnine odkloni odlok z opombo, da ne sprejema nemških uradnih odlokov na slovenski zemlji. Na to pošlje župan razsodbo glavarstvu v Ptuj z odpošiljateljevo pripombo. Čez mesec dni dobi poslednji od ptujkega glavarstva poziv, naj pride na uradni dan v Ormož. Tu razglasi okrajni komisar došlecu omenjeni odlok v slovenskem jeziku. Na vprašanje stranke, zakaj se slovenski spisani odlok ni dostavil, kakor se je prej nemški, se odreže komisar na kratko: „To ni stvar glavarstva, — zakaj Vam pa mariborski župan ni ustregel?“

„Stajerc“ grozi svojim „naročnikom“, da jim ustavi pošiljatev, ako ga ne plačajo. To bo pokalo na Spodnjem Štajerskem, ko pade zemlja iz tečajev vsled tega, ko se ustavi pošiljatev „Stajerca“ — neplačujočim naročnikom!

Slovenski graščaki okoli Gradea. Graščini Plankenwart in Thal pri Göstingu poleg Gradea so kupili gg. dr. Matija Hudnik, odvetnik v Ljubljani ter A. Lavrenčič in A. Mauer, posestnika.

Proslavljanje nemškega samomorilca. Ako bi se kakemu slovenskemu državnemu poslancu pripetilo to, kar se je nemškemu za mariborski in ptujski okraj, dr. Wolfhardtu, ki se je nedavno na Dunaju ustrelil, to bi bilo veselje med Nemei. Vse mogoče in nemogoče skrivnosti bi se bile obošale po nemških časopisih na javni klin in se naštevale kot „vzrok smrti“. Ko pa se je usmrtil ta Vsenemec, pa je polno hvale zanj. To je bil navdušen, napreden boritelj proti klerikalstvu (slovenski narodni borbi, — hoče reči) ki je neizmerno veliko koristil Slovincem s tem, da je „neumorno skrbel“ za — nemške šole, nudeč jim priliko, da se „nauče drugega deželnega jezika“, t. j. da lezejo v nemški jarem! Bolezen na živcih navaja list kot vzrok samomoru, — resnico pa zamolči. Ako bi imel kak slovenski poslanec „bolezen na živcih“, — bi ga obsodili na vislice ti ljubeznjivi resnicoljubi!

Doma in drugod.

„Narodni svet“. Pred kratkim smo čitali v slovenskem dnevniku nasvet nekega rodoljuba, da bi se sestavil na široki narodni podlagi nekak narodni svet, neodvisen od vodstva sedaj bojujočih se strank. Ta narodni svet naj bi v bodoče odločeval v vseh narodno gospodarskih rečeh in pri tem naj bi mu bila pred očmi edino le korist slovenskega naroda. — Ta glas je prišel v javnost vsled dejstva, da so pri dopolnilnih volitvah v veleposestvu pristaši napredne stranke volili za združeno nemško stranko, katere nameni v naši deželi so očitni. Omenjeni list izreka na drugem mestu mnenje, da je zdaj nastopila doba, ko mora vsak pravi slovenski rodoljub pokazati svoje slovensko prepričanje s tem, da stopi v tabor narodno zanesljivih ljudi, oziroma, da ustanovi svojo lastno pošteno slovensko stranko. — Z ozirom na ta fakta damo vsakemu rodoljubu na svobodo, da razmišlja o umestnosti take nove stranke, svobodnega narodnega sveta.

Petje na krovu je za malo časa ponehalo. Potniki so bili skoro vsi tu zbrani in to ugodno priliko kaj spretno porabi hvaležni sin češke matere. Neki gospod stopi na stolicu ter zavpije: „Pozor!“ izvleče iz žepa prazno polo papirja ter pravi: „Sedaj se bo nabiralo za našo „šolsko matico!“ Čehi i na potu, ko se vendar rabi denar — za vsak slučaj — niso pozabili svoje Šolske matice, ki je jednaka naši Ciril-Methodovi družbi. In nabralo se je samo na naši ladji 380 kron!

Solnce se je nagibalo v zaton ter s svojimi poslednjimi žarki zlatilo krove tržaških palač, ko smo okoli pol osme ure zvečer zopet izstopili v tržaškem pristanu. Naše potovanje po morju je bilo končano. Tako smo se bili udomačili na ponosnem „Apolonu“, da nam je bilo težko slovo od njega in njegovega ljubeznjivega kapetana. Pa tudi kapetanu je bilo težko. Videlo se mu je, da ga ipak med valovjem morja ni opustilo nežno čutenje, da mu bije v junaških prsih verno srce hrvatsko. Svitla solza se mu je potočila po ogorelem dalmatinskem obrazu in mu močila osivelo brado, ko smo mu stiskali desnico v slovo.

Žal, da i danes nismo imeli prilike si poblize ogledati Trst, ker odhod s posebnim vlakom iz Trsta je bil določen na deveto uro zvečer. Naši prošnji, da bi odhajal posebni vlak šele drugi dan zvečer ob tej uri, „kulantna“ južna železnica ni hotela ustreči, dasi

Umrla je na velikonočni pondeljek na Dunaju grofica Marija Pace, rojena baronica Winkler, hči bivšega deželnega predsednika kranjskega, gosp. barona Winklerja.

Kneginja Elizabeta Windischgraetz, hči pokojnega prestolonaslednika cesarjeviča Rudolfa, je na Veliki petek zjutraj povila princa. Krst se je vršil na Velikonoč dopoldne v vili Groebe; boter je bil stari oče novorojenčev knez Ernest Windischgraetz. Cesar je knežji dvojici čestital ter si dal poročati o stanju kneginje in otroka, ki sta oba zdrava.

Kranjska podružnica avstr. pomoč. društva za bolne na pljučih je v svoji odborovi seji dne 15. t. m. sklenila enoglasno, osredotočiti vse delovanje na to, da se dosedaj nabrana sredstva ne skrčijo, temveč hitro in primerno pomnožujejo ter da se čimpreje uresničijo podružnične namere. Te pa so za sedaj: 1. Ustanovitev oskrbovalnice za jetičnike in otroškega zavetišča v Ljubljani in 2. nabiranje glavnice v svrhu nakupa zemljišča ob morju in ustanovitev morskega hospica. Oskrbovalnica za jetičnike služila bode predvsem za Ljubljano in okolico, a v kratkem naj ji slede tudi oskrbovalnice na deželi, posebno v industrijskih okrajih, na pr. v Idriji, Tržiču, na Jesenicah itd. Morski hospic pa bode služil v okrepitve slabotnih in bolehnih iz cele Kranjske, ki bodo tu tako poleti kakor pozimi uživali sveži in zdravilni morski zrak, dobivali primerno hrano in postrežbo itd.

Manifestacijski shod prirede slovenski odvetniški in notarski uradniki v Ljubljani, dne 29. aprila t. l. ob 8. uri zvečer v gostilni „pri levu“ na Marije Terezije cesti. Na dnevnem redu je resolucija glede nedeljskega počitka.

Razglednice s podobo Strossmayerjevo se dobe pri trgovcu s papirjem, Jernej Bahovcu v Ljubljani.

Nesreča. Dne 25. t. m. se je peljala Polona Uršič, bistriški turistom dobro znana žena lovca Windischgraetzovega, skozi vas Stranje nad Kamnikom. Konj se splaši, žena skoči v voza in pade tako nesrečno, da je bila v par minutah mrtva. Zapušča šest nepreskrbljenih otrok.

Nova podzemna jama pri Postojni. Dne 23. t. m. je šel mladi tržaški raziskovalec podzemeljskih jam And. Perko v družbi poročnikov Mühlhoferja in Spillerja v Postojno. Raziskovali so Magdalenino jamo, ki je v zvezi s postojnsko jamo s podzemeljsko vodo Pivko. Raziskovalci so v teku 9 ur razkrili nov vodni tek in dva podzemeljska hodnika. Zadnje razkritje je velike važnosti, ker oba hodnika peljeta k onemu delu Pivke, ki ga doslej ni bilo moči preiskati. Zaradi velike vode je bilo mogoče le kakih 60 metrov v smeri proti Podgradu prodreti. Glavni hodnik je poln krasnih kapnikov.

Hroščevo leto. Dež. odbor pozivlja vse občine, da naj takoj vse potrebno ukrenejo, da se v zmislu postave pokončujejo hrošči, ki imajo letos svoje leto.

„Drang nach Süden“, tako bo ime novemu izzivajočemu nemškemu listu, ki prične v kratkem izhajati v Pulju. List ima za podlago vsenemški politični program. Da v teh časih v našem Pulju

smo brzojavili ravnateljstvu na Dunaj. Vožni listki pa so bili veljavni samo za posebni vlak. Kdor je torej ostal v Trstu, moral si je vožnjo Trst—Ljubljana doplačati. Pretežna večina naših izletnikov je odpotovala s posebnim vlakom.

Večerjali smo zopet po raznih tržaških blagovališčih, največ pa se nas je zbralo v hotelu „alla stazione“ pri južnem kolodvoru, kojega lastnik — Jaklič — je vsaj po imenu Slovenec. Pridružilo se nam je več tržaških Hrvatov in Slovencev. Neki vpokojen bančni uradnik — Hrvat — je kazal veliko zanimanje za severne brate in njih milodoneči jezik. Dasi sem mu vtepal v glavo, da se ima češki d', ě, t' mehko izgovarjati kakor bi bil naš slovenski dj, je, tj, ni revež ničesar pogodil. Kaj šele češki ř, ki ga nima nobeden drugi narod na svetu! Povedal sem mu paradigem za ř, ki kot takšno pač nima smisla, ali je zanimivo, ker je v vsaki besedi ř. Morda je kojemu cenj. čitateljev znano: Tri a třicet křepělek je přeletělo přes tři a třicet stříbrných střech!* Ko smo mu pustili ponoviti imenovani izrek, se je revež trudil na vse načine, sikal: řš, řr in řž, řž, ali ni šlo pa ni šlo. Pravega ni zadel. Čehi pa so imeli nad ukaželnim starem veliko radost.

(Konec prih.)

* Triintrideset prepelic je preletelo trintrideset srebrnih streh.

prične izhajati nemški list s takim programom, je zares nad vse značilno.

Krč v tilniku. Tako se imenuje nova bolezen, ki je z vznemirljivo naglostjo začela nastopati v raznih krajih Evrope. V Gorenji Sleziji zelo pobira ljudi. Tudi na Solnograškem se je pojavila. V Ameriki je nastopila v raznih mestih in se zelo razširja. Proti tej novi bolezni še niso našli vspešnega zdravila. Bolezen sicer ni v obče nevarna, a nastopi lahko od slučaja do slučaja. V nevarnosti so najbolj otroci in tudi odrasčeni vsled hudega dušnega in telesnega napora. Pospešuje bolezen najbolj slaba hrana in slab zrak, vsled česar nastopa najbolj v delavskih centrih in po mestih. Pa tudi umrlo jih je že več od te bolezni.

Gibanje proti pornografiji. Lino Ferriani, kraljevi prokurator v Comu je objavil nek spis proti pornografskim literarnim izdelkom, ki poplavlajo Nemčijo, Francijo in Italijo. Ferriani omenja zelo pohvalno Bèrengerja, francoskega senatorja, ki je započel to veliko akcijo. Potem navaja še nekaj znamenitih mož, Lemire-ja, Buissona in L. Comteja in shod proti pornografiji, ki se je vršil v Alhambri v Bordóu. Pisatelj konstatira, da ima sedaj žalostno prvenstvo z ozirom na pornografske uvode Nemčija. Ferriani opisuje zle posledice, ki jih ima na Italjanskem čitanje umazanih knjig, posebno pri mladini. „Kdo se dandanašnji briga za moralno higijeno ljudstva? Časniki so polni sodnijskih obravnjav, ki zamorijo v bralcih vsako nežnejše čustvo. Opisujejo zakonolomstvo, surove umore, spolne perversnosti; mladina posurovi in se navadi abnormalnosti“.

Nova zvezda. Kakor poroča londonski „Standard“, so opazili zvezdogledi v bližini strelca meglo, katero daje zvezda, katera je doslej še neznana. Obrisi zvezde so podobni peruti muhe. Sodi se, da je to nebno telo jako veliko.

Za moške, ki tepó svoje žene, so po zaslugi predsednika Roosvelta odprli v Kolumbiji dvorano, kjer bodo — pretepali za kazen take može. — Poleg te dvorane bi bilo pa umestno odpreti dvorano, kjer bi prebadali jezike onim ženam, ki čez mero — zbadajo svoje može. Potem bi bila justica v Kolumbiji ena najvzornejših v tem pogledu.

Perutninarstvo.

Gospodarska črtica.

(Dalje.)

Važno za vsakega perutninarja je vprašanje, kakšne kokoši naj redi. Popolnoma razumljivo bo, če priporočamo le boljše vrste. Za pleme so posebno ogrske, gališke, ruske in laške dobre. Nemške so najslabše, tako, da kupujejo celo Nemci plemensko perutnino v tujini. Če gojimo perutnino posebnega plemena, se seznanimo kmalu z njenimi posebnostmi, vrlinami in slabostmi, tako da nam ne dela gojitev posebnih preglavic. Drugače pa je, če imamo živali vseh vetrov: vsaka ima svoje posebnosti in svoje sitnosti. Očividno je tudi, da je veliko lažje kupčevati z jajci in živaljo, če je kakovost vedno slična.

Kadar si hočemo omisliti posebno pleme, storimo najboljše, če si naročimo jajca in jih damo domači koklji. Če pa že kupimo kokoši, je treba gledati zlasti na to, da imajo lepo rdeče rože, svetle žive oči in pa da so snažne, čedne. Ker se splača imeti kokoš le tri leta, je treba tudi paziti, da ni žival prestara. Mlade kokoši je spoznati na gladko poraščeni nogi (skoki in piske, Lauf und Zehen). Petelin, ki nima dolgih, zakrivljenih ostrog, je star, tako tudi kokoš, ki ima sploh kako ostrogo.

Ko dobiš perutnino odkod poslano, jo skrbno loči od teh, ki jih že imaš. Naj bodo vsaj 14 dni daleč narazen, dokler se ne prepričaš, da so popolnoma zdrave. Izkazalo se je namreč, da so dobile živali med potjo nevarne bolezni, celo kolero, difterijo in podobne kužne bolezni.

Ko pride žival iz kolodvora, ji daj takoj samo nekaj v vodi namočenega prepečenega starega kruha in šele po preteku dveh ur zrna in vode.

Kakor že rečeno, naj ne bodo kokoši, ki naj ležejo jajca, stare nad tri leta, ker bi se taka gojitev ne izplačala. V treh letih pojenja namreč produkcija jajc tako, da ni kokoš za družega, kakor da se zakolje. Cena mesu kuretine je namreč še vedno tako velika, da se izplača žival zaklati. (Kako naj se žival zakolje, o tem o priliki.)

Da pa je mogoče spoznati živali po starosti, si napravi vsak, ki imaš veliko množino perutnine, posebne znake, bodisi že kolobarje iz lesa ali celuloida ali kaj podobnega. Če segreješ kos celuloida ga potem tudi lahko poljubno oblikuješ. V celuloid lahko pišeš s segreto iglo.

Petelina imej vsaj vsaki dve leti, sicer istega plemena, iste rase, kakor so tvoje živali, ali tujega rodu, tuje krvi.

Kokoši ne daj pred letom petelinu, in še to, če je kokoš močne rasti, drugače šele po poldrugem, včasih šele po dveh letih. Da bo oploditev dobra,

imej za težje vrste na vsakih 6—8 glav po enega petelina, pri lažjih vrstah tudi 8—12, nikdar pa ne nad 15 glav.

Najprimernejši čas je januar in februar, da združiš v tem času živali, da se med tem medsebojno privadijo. Kokoši naj ležejo v aprilu ali maju. V tem času izleženi piščanci ležejo že po zimi jajca in to celo zelo dobra. Zadnji čas za lego pa je gotovo junij.

Kako naj se skrbi za oploditev in za piščance, o tem izpregovorimo prihodnjič. (Dalje prih.)

Narodna čitalnica v Kamniku sprejme društvenega slugo.

Ponudbe naj se pošiljajo na čitalniški odbor ali pa na predsednika g. dr. Al. Krauta, odvetnika v Kamniku.

Šunka s kožo, kilo po 1 gld., brez kosti po gld. 1:10, plečeta brez kosti po 90 kr., slanina in suho meso po 80 kr., prešičevi in goveji jeziki po 1 gld., glavina brez kosti po 50 kr.

Salame dunajske po 80 kr., à la krakovske, fine po 1 gld., iz šunke zelo priljubljene po gld. 1:20, à la ogrske, trde po gld. 1:50, ogrske fine po gld. 1:80, kilo. — **Velike klobase** ena 20 kr.

Slivovka, brinovec pristen, liter od 70 kr. do gld. 1:20., **brinov cvet** liter gld. 1:50.

To priznano dobro blago pošilja po povzetju od 5 kil naprej prekajevalec in razpošiljalec živil

Janko Ev. Sirc v Kranju.

Tiskarskega učenca

sprejme tiskarna A. Slatnar v Kamniku.

Lekarnarja A. THIERRY-ja

BALZAM pristen le s trgovsko registrirano zeleno varstveno znamko z nuno.

Najstarejše domače sredstvo zoper prsne in pljučne bolezni, kašelj, izmečke, želodčni krč, pomanjkanje teka, pehanje iz želodca, zoper zgago, napenjanje, telesno zaprtje, influenco, za rane, zobne bolečine itd. Poštino prosto do vsake poštne postaje z zabojčkom: 12 malih ali 6 velikih steklenic 5 kron, 60 malih ali 30 velikih 15 kron.

Edino pristno **centifolijsko mazilo** (iz vrtnice „rosa centifolia“).

To mazilo izvrstno deluje zoper vnetje.

Pri vseh, še tako zastarelih bolečinah, poškodbah, ranah ima gotov uspeh, ali pa olajša bolečine. S poštino, poštino spremnico in z zavojem vred voljata 2 lončka K 3:60. Pristno le iz lekarnarje „pri angelju varhu“ A. Thierry-ja v Pregradi pri Rogatecu, kamor je pošiljati naročila.

Popolno prepričanje o nenadomestljivosti teh sredstev dokazujejo Vam zvezki z več tisoč zahvalnimi pismi, ki se pridenajo vsaki pošiljati balzama zastoj ali pa se na željo posebej dopošljejo.

Izborno zalogo raznovrstnih novih in starih vin v sodih in steklenicah priporoča

Anton Müller

vinotržec v Domžalah (Kranjsko).

Naročajte in razširjajte „Naš List“!

Ferd. Lev. Tuma:

„V znamenju življenja“

Cena K 1:50, po pošti K 1:60. — Naroča se pri L. Schwentnerju v Ljubljani in v tiskarni A. Slatnar v Kamniku.

J. Koschier

„pri orlu“ v Kamniku.

Trgovina z galanterijskim blagom.

Velika zaloga

modnega in perilnega blaga vsake vrste, potrebščin za krojače in čevljarje, pletenih čipk, izvrstnih nožev, škarij in britev ter raznovrstnega

drobnega blaga po najnižji ceni.

Seydlin

Najbolje za zobe.

Zdravje je največje bogastvo!

Kapljice sv. Marka.

Te glasovite in nenadkriljive kapljice SV. MARKA se uporabljajo za notranje in zunanje bolezni.

Osobito odstranjujejo trganje in otekanje po kosteh v nogi in roki ter ozdravijo vsak glavobol. Učinkujejo nedosegljivo in spasonosno pri želodčnih boleznih, ublažujejo katar, urejujejo izmeček, odpravijo naduho, bolečine in krče, pospešujejo in zboljšujejo prebavo, čistijo kri in čreva. Preženo velike in male gliste ter vse od glist izhajajoče bolezni. Delujejo izborno proti hripavosti in prehlajenju. Lečijo vse bolezni na jetrih in slezeh ter koliko in ščipanje v želodcu. Odpravijo vsako mrzlico in vse iz nje izhajajoče bolezni. Te kapljice so najboljšo sredstvo proti bolezni na maternici in madronu ter ne bi smele raditega manjkati v nobeni meščanski in kmečki hiši. Dobivajo se samo: **Mestna lekarna, Zagreb**, zato naj se naročujejo točno pod naslovom:

Mestna lekarna, Zagreb, Markov trg št. 104, poleg cerkve sv. Marka.

Denar se pošilja naprej ali pa povzame. Manj kot ena dvanajstotnica se ne pošilja.

Cena je naslednja in sicer franko dostavljena na vsako pošto:

1 ducat (12 steklenic)	4.— K.
2 ducata (24 steklenic)	8.— K.
3 ducate (36 steklenic)	11.— K.
4 ducate (48 steklenic)	14:60 K.
5 ducatov (60 steklenic)	17.— K.

Imam na tisoče priznanih pisem, ki jih ni mogoče tu tiskati, zato navajam samo imena nekaterih gg., ki so s posebnim uspehom rabili kapljice sv. Marka ter popolnoma ozdraveli. Ivan Barentinčić, učitelj; Janko Kisur, kr. nadlogar; Stjepan Borčić, župnik; Ilija Mamić, opankar; Zofija Vukelić, šivilja; Josip Seljančić, seljak itd.

Ustanovljena l. 1360. **Mestna lekarna, Zagreb,** Ustanovljena l. 1360. Markov trg št. 104, poleg cerkve sv. Marka. 11

Zdravje je največje bogastvo!